

njihovog pogrešnog pravnog stava - nije raspravljano o visini štete koju je pretrpio tužitelj (tuženi je prigovorio visini štete), Vrhovni sud je uvažanjem žalbe ukinuo obje nižestepene presude i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno sudjenje, s tim da su se u nastavljenom postupku raspravi i utvrdi visina štete koju tužitelj trpi i donese nova presuda o stvari.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III Pž-291/79-2
od 4. XII 1979.

Vijeće: Petar Sremac, mr Veljko Vujović, Gavro Badovinac

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Protest - Doka-
zna snaga čiste teretnice - Potvrđivanje uzroka i
visine štete poslije uloženog protesta, a nakon isteka
rokova propisanih za ulaganje protesta - Za valjanost pro-
testa nije bitno da se u ispravi navede da se radi o pro-
testu, dovoljno je da to slijedi iz samog sadržaja ispra-
ve - Tako se, pod ovim uvjetom, protestom smatra i ispra-
va koja se naziva "Potvrda o primitku tereta" - Kada je
pravovremeno uložen protest u kojem se navodi broj ošte-
ćenih bala, pa se naknadno utvrdi uzrok i visina štete,
to je utvrđivanje mjerodavno za brodaru i ako nije pri-
sustvovao toj naknadnoj ekspertizi - Kada brodar izda
čistu teretnicu smatra se da teret nije imao vidljivih
mana - To, međjutim, ne isključuje dokaz da je tijekom
prijeevoza teret neprimjetno oštećen - Protest je valjan
ako se naknadno utvrdi da je stvarno oštećeno manje bala
negoli je to u protestu navedeno

Tužitelj je osiguratelj koji je osigurao teret koji se prevezao morem, a prvotuženi je brodar koji je taj teret prevezao. Drugotuženi je Poduzeće "Luka" koje je iskrcalo i uskladištilo teret. Tužitelj je u tužbi naveo da je prvotuženi brodar svojim brodom vršio prijevoz 200 bala ovčje kože iz Melbournu u jednu našu luku po teretnici MR 55 od 18. VII 1977. i da je na odredištu predao 19 bala ovlaženih (dakle oštećenih) morskou vodom, uslijed čega je koža 25% oštećena, pa šteta iznosi 24.203,90 dinara. Po teretnici pak broj MR 51 na istouj relaciji preuzeo je na prijevoz 74 bale, a na odredištu predao 10 bala kože ovla-

žene morskim vodom 50%, pa šteta iznosi 21.626,20 dinara. Zbroj ova dva iznosa daje svotu od 45.835 dinara, pa toliko tužitelj potražuje zajedno s 3% kamata od tužbe 31. VII 1973. godine do isplate. Tvrdi da je brodar odgovarao što je došlo do oštećenja jednog dijela tereta za vrijeme prijevoza robe brodom, a drugotuzena "Luka" pak zato što nije podnijela brodaru uredan protest za nastalo oštećenje.

Prvotuzeni brodar protivi se tužbenom zahtjevu u osnovi i visini. Ističe da je brod stigao u luku iskrcaja 3. XI 1977. godine, a pregled robe da je izvršen nakon 39 dana, tek 11. X 1977. godine. Smatra da "Potvrda o primitku tereta" ne predstavlja uredan protest u smislu odredaba čl. 71. ZUIPB-a, te da analiza uzroka i izvještaji o stanju kože nisu dovoljan dokaz o šteti. Tvrdi da je brodar tijekom prijevoza čuvao teret od vlage i vode dužnom pažnjom u suhim brodskim skladištima u kojima nije moglo doći do vlaženja morskim vodom.

Prvostepeni sud je donio presudu kojom je obvezao prvotuzenog brodara da plati tužitelju cijelu utuzenu štetu i trošak spora, jer smatra utvrdjenim na osnovi izvedenih dokaza da je do štete došlo tijekom prijevoza kože. Ističe da iz pismene isprave u spisu (list 48 do 50) pod nazivom "Potvrda o primitku tereta" proizlazi da su 24 bale predane primaocu u oštećenom stanju i to u polurasutom, a daljnjih 7 bala u potpuno rasutom stanju. Stoga treba smatrati da postoji valjan prigovor u pogledu broja oštećenih bala kože (31 bala). Teret je uz sve to još bio i pomiješan po raznim teretnicama, a avarijski komesar je 11. X 1977. godine pregledom utvrdio da je 19 bala iste markacije kao što je markacija označena u teretnici br. MR 55, dok daljnjih 10 bala ima istu markaciju kao što je ona iz teretnice br. MR 51. Kod toga valja ukazati da na odredjenost protesta ne utječe okolnost što se u "Potvrdi o primitku tereta" reklamira oštećenje 31 bale, a vještak je ustanovio oštećenje samo 29 bala, dakle 2 bale manje. Kod tako utvrdjenog činjeničnog stanja sud je zauzeo stav da tuženi brodar odgovara za štetu zato što nije teret predao u istom neoštećenom stanju u kojem ga je preuzeo na prijevoz.

Naime, brodar ni u jednoj teretnici nije unio obrazloženje primjedbe o oštećenju tereta, a kako je na potvrdi o primitku tereta kontradiktorno utvrdjeno da je 31 bala oštećena ima se pretpostaviti da je teret oštećen za vrijeme prijevoza brodom. Prvotuzeni kao brodar nije dokazao

da je oštećenje tereta bilo posljedica nekog od uzroka za koje brodar ne odgovara. Kod takvog stanja stvari nije ni bitno da li je do oštećenja spornog tereta došlo ovlaženjem morskom vodom kako bi to proizlazilo iz analize VTS od 14. X 1977 (list 8).

Nadalje, prvostepeni sud smatra da nije osnovan ni prigovor visini nastale štete jer je postupak oštećenja od 25%, odnosno 50% kod odgovarajućih bala, ustanovio neposredno avarijski vještak s petnaestgodišnjim iskustvom kome sud vjeruje, pa okolnost što pregledu robe od strane ovog vještaka nije prisustvovao brodar nema utjecaja na pravilno presudjenje stvari.

Polazeći od postotka oštećenja svake pojedine bale sud je na temelju nalaza i mišljenja avarijskog komesara ocijenio da je tužitelj pravilno obračunao visinu štete, što slijedi i iz računa inodobavljača (list 11 i 12). Prosječna vrijednost jedne bale iznosi 229,62 US \$, a 10 bala sa oštećenjem od 50% 1.148,40 USA \$, odnosno din 21.626,20 - po teretnici 51, dok po teretnici 52 iznosi 24.280,90 din na bazi oštećenja 19 bala po 25% (USA \$ 1.235,55). Stoga prvostepeni sud dosudjuje tužitelju naknadu štete u utuženoj visini.

Protiv spomenute prvostepene presude u dijelu kojim je obveza na plaćanje cijelog utuženog iznosa žali se tuženi brodar zbog svih razloga iz čl.354. ZPP-a i predlaže da se preinači ili ukine.

U žalbi ponavlja svoje navode iznešene već tijekom prvostepenog postupka da je pregled robe izvršen sa zakašnjenjem od 39 dana, da potvrda o primitku tereta nije dovoljan dokaz, da je šteta prouzročena morskom vodom, jer se koža mogla ovlažiti morskom vodom i u luci nakon iskrcaja, a isto tako i prije samog ukrcanja na brod, ali to izvana nije bilo vidljivo pa zato brodar nije stavio primjedbe već prilikom ukrcavanja tereta u brod. Konačno, teret se prema podacima iz potvrde o primitku tereta rasuo a nije bio oštećen, pa je netočno ustanovljenje vještaka i suda da je teret oštećen utjecajem morske vode.

Drugostepeni sud je žalbu odbio i potvrdio prvostepenu presudu iz slijedećih razloga:

Pobijana presuda donešena je bez bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz čl.354. ZPP-a, na temelju

pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i na temelju pravilne primjene materijalnog prava. Prvostepeni sud je, cijeneći sve izvedene dokaze po čl.3. ZPP-a svoju presudu jasno i iscrpno obrazložio, pa se žalitelja upućuje na obrazloženje prvostepene presude, koje prihvaća i drugostepeni sud.

U odnosu na navode žalbe treba odgovoriti slijedeće:

Iz teretnica u spisu vidi se da je krcatelj predao teret ovčjih koža brodaru u ispravnom i neoštećenom stanju, jer u teretnici nema nikakvih primjedaba na stanje kvalitete tereta. Stoga se ne može prihvatiti tvrdnja brodara da je već u času ukrcavanja koža bila ovlažena morskom vodom i oštećena. Ovo pogotovo kada se na tu okolnost ne nudi baš nikakav dokaz.

Što se tiče iskrcaja tereta, točno je da iz potvrde o primitku tereta proizlazi da je jedan dio tereta bio u rasutom stanju, ali je bitno to da je navedeno da je koža ukrcana u avariranom stanju, pa se ne može zato smatrati točnom tvrdnja brodara da je predao robu neoštećenu i da se roba pokvarila nakon iskrcaja iz broda. Prema tome, unatoč zakašnjelom protestu u pogledu opisa i opsega oštećenja tereta, tužitelj je ipak uspio dokazati da je šteta nastala u prijevozu robe morem.

Sve u svemu, iz izvedenih dokaza nesumnjivo slijedi da je do štete došlo tijekom prijevoza robe brodom tuženoga, pa je stoga tuženi brodar dužan naknaditi tužitelju nastalu štetu koju je prvostepeni sud pravilno utvrdio provedenim vještačenjem, naročito u pogledu visine.

V.V.